

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Címadományozás és kinevezés a Nemzeti Múzeum Széchényi Könyvtáránál. Ő császári és apostoli királyi felsége KOLLÁNYI Ferenc nagyváradi kanonoknak, volt múzeumi igazgatórnek ez utóbbi minőségben szerzett érdemei elismerésül a tiszteletbeli osztály-igazgatói címet, KERESZTY István és dr. MELICH János öröknek az igazgatóőri címet és jelleget, dr. GULYÁS Pál segéd-örnek pedig az őri címet és jelleget méltóztatott legkegyelmesebben adományozni. A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. ÁLDÁSY Antal múzeumi őrt igazgatóórré, dr. BEVILAQUA Béla és dr. HOLUB József könyvtári gyakornokokat pedig múzeumi segédórkké méltóztatott kinevezni.

Személyi hírek a fővárosi könyvtárból és levéltárból. A fővárosi könyvtárhoz, mely új szervezetében elvált a fővárosi statisztikai hivataltól s dr. SZABÓ Ervin szakavatott vezetése alatt kezdte meg önálló életét, a székesfővárosi tanács január 31-iki ülésében főkönyvtárossá dr. MADZSAR Józsefet, könyvtárossá dr. BRAUN Róbertet, könyvtári főtisztkévé ENYVÁRI Jenőt és STEINDL Mátyást választotta meg. Könyvtártisztek lettek: KÖHALMI Béla, PIKLER Blanka, dr. DIENES László és NEUBERG Gizella. A könyvtári titkári állásra HORVÁTH Stefániát választotta meg a tanács. — Dr. GÁRDONYI Albert eddigi könyvtáros megvált az állásától s a fővárosi levéltárhoz választatott meg az egyik levéltárosi állásra, míg a másik levéltárosi állást dr. ZOVÁNYI Jenő volt sárospataki ref. főiskolai tanárral töltötték be. A főlevéltárosi állás, mely TOLDY László nyugalomba vonulásával megürült, egyelőre betöltetlen maradt. — Itt említjük meg, hogy a székesfővárosi tanács azok részére, akik a könyvtárhoz akarnak kineveztetni, kötelező szolgálati szabályzatot állapított meg, melynek nagy körütekintéssel megállapított pontjai alkalmasak arra, hogy lelkiismeretes betartásuk esetén csakis hivatásuk magaslatán álló elemek kerüljenek a tisztviselői karba.

Külföldi könyvtárakról. *Berlinben a Königliche Bibliothek az 1910/11. évben 35705 M-t vett be a kölcsöndíjakkól, jöllehet az új rend következtében a kikölcsönzött kötetek száma 10.000-rel csökkent. Ezzel szemben az olvasóterem forgalma emelkedett. A lefolyt évben 3403 egyennel több váltotta ki a látogatásra jogosító jegyet. A könyvtár zenegyűjteménye Hans von BüLOW nagyértékű hagyatékaival gazdagodott özvegye ajándékából. A hagyatékban LISZT Ferenc négy kéziratot kompozíciója van, közte WAGNER Lohengrinjének Overtureje LISZT zongora-átiratában. Münchenben a Hof- und Staatsbibliothek Papyrologische Handbibliothek címen új osztályt szervezett. Ugyanezen könyv-*

tárt 1911. augusztus 7—9. napjain 35 személy darabszám szerint megszámlálta, mivel a könyvtár állományára vonatkozó adatok eddig csak hozzávetőleges számításokon alapultak. E szerint a könyvtárban 1911. aug. 14-én 1,067.001 db. nyomtatvány és 49.184 db. kézirat volt. Ehhez járul még a folyóiratolvasóban kitett 34.259 füzet és 328 hirlap. Legterjedelmesebb szak a Bavarica, 54.808 kötet. — A londoni *British Museum* 1910. évi gyarapodása: 26.063 kötet és aprónyomtatvány, 68.811 füzet, 72 atlasz, 90 atlasz-rész, 1987 térkép (7112 lap), 12,036 zenemű, 3453 ujság 245.605 száma, továbbá 3712 vegyes. A nyomtatványi osztály olvasótermében 219.274 látogató 1,472.278 kötetet, az ujságteremben 19,200 olvasó 65.231 kötetet használt. A kézirtár gyarapodása 328 darab, olvasótermében 11.256 egyén 31.511 darabot használt. A keleti osztályba 2339 nyomtatványt és 206 kéziratot soroztak be, ez utóbbiak közt 200 kopt nyelvű papiruszt. — *Szent Pétervárott* 1911. június 2/15—6/19-ig tartották az orosz könyvtárosok első kongresszusát, melyen 442 egyén vett részt. A tudományos könyvtárakat 97, a népkönyvtárakat 150, a tartományi könyvtárakat 24 s a magán könyvtárakat 15 egyén képviselte. A kongresszus egyes szakosztályaiban 62 előadás hangzott el, amelyek nyomtatásban is meg fognak jelenni.¹ — Északamerikában a *Yale University Library* egy volt tanítvány, Owen F. ALDIE ajándékából egy 6000 kötetből álló s 100.000 dollárba becsült Americana-gyűjtemény birtokába jutott.²

A «Bibliographie de France» százéves jubileuma. 1911. végén volt száz éve, hogy a francia könyvkiadók hivatalos közlönye, mint *Journal de la librairie* először megjelent. A vállalat 1813-ban 3749 Franciaországban megjelent könyvet sorolt fel, 1840-ben 6367-et, 1860-ban 11.624-et, 1900-ban 13.362-öt, 1910-ben 12.615-öt. Megjegyzendő azonban, hogy ez a hivatalos kiadvány korántsem megbízható, amennyiben kimutatták, hogy az utolsó három évtizedben 4000 könyvcim maradt ki belőle.³

Fontosabb könyv- és kézirat árverésekről. Mult év november 15-én vette kezdetét a londoni SOTHEBY, WILKINSON & HODGE cégnél Henry HUTH (megh. 1878.) és A. H. HUTH (megh. 1910.) világhírű könyvtárának árverése. Egyelőre az A. és B. betűkre terjedő első rész került eladásra s ez alkalommal 50.821 £ 1s 6 d folyt be. Ez óriási összegből 37.578 £-ot a QUARITCH-cég fizetett ki. Az érdekesebb árak a következők: *Histoire naturelle des Indes*, XVI. sz-i illusztrált kézirat (100 £), 1020 £.⁴ *AESOPUS Vita et fabulae*, A. Sorg, Augsburg é. n. (63 £) 220 £; *Ugyanaz, Historiadi*, 66 fametszettel 1508 (10 £ 10), 410 £; *Az Apokalypsis XV. századi kézírata* 78 flamand miniatúrával (1842: 174 £) 3550 £; *Apocalypsis Sancti Johannis XV. sz-i fatáblásnyomat* (1870: 350 £) 1200 £; *Ars Moriendi fatáblás könyv* (1869: 320 £) 1500 £; *Antiphonarium*, XV. sz. angol kézirat (84 £) 360 £; *Ars Moriendi Velence*, Sessa (10 £ 10s) 210 £; *Fight about the isles of Açores* 1591

¹ Zentralblatt für Bibliothekswesen 1911. évf.

² Zeitschrift für Bücherfreunde III. évf.

³ Zeitschrift für Bücherfreunde (Beiblatt.) III. évf. 11. sz.

⁴ A () közé tett összeget HUTH-ék fizették a mű beszerzése alkalmával.

(1866: 4 Gs) 300 £; Story of Kynge Arthur, 1557 (1873: 120 £) 210 £; BACON Essays 1597-iki öccsének ajánlott első kiadás (1870: 13 £ 5 s) 1950 £; Ugyanez 3. kiad. 1606 (1870: 5 £ 18 s) 200 £; Ugyanez 2. kiad. 1598 200 £; 334 «Broadside» ballada 400 £; a Gutenberg-féle 42 soros biblia egy szép példánya, melyet HUTH QUARITCH-től 1874-ben 2715 £-on vásárolt s melyet az utóbbi most 5800 £-on váltott ismét magához. Ez az ár a legnagyobb, amelyet könyv londoni piacon valaha elért s egyszersmind tanulságos adat az árveréseken fizetett árak ingatag voltára. Alig félévvel előbb kelt el e műnek egy másik példánya New-Yorkban a HOE-féle árverésen 245,000 koronán, vagyis 100,000 koronával magasabb összegben, mint a HUTH-féle példány. Egyéb bibliakiadások árai: Mainz 1462-iki u. n. 48 soros biblia hártya-példány (1864: 660 £) 3050 £; ugyanannak papiros-példánya (1863: 275 £) 1900 £; Biblia pauperum, flamand kézirat 53 tollrajzzal 7 lapon (1868: 274 £) 600 £; Német Szentírás 1. vagy 2. kiadás, év nélkül 520 £; Beschryvinge van Virginia, Amsterdam 1651, 650 £; J. BERNERS Boke of Hawkynges 1503, 200 £; Biblicae icones 58 hártára festett francia vagy németalföldi miniatura 1520 kör. 850 £; Tyndale Pentateuch 1530 (130 Gs) 450 £; alnémet Biblia Lübeck 1494 (1875: 31 £) 235 £; BOCCACCIO, De mulieribus claris Reutlingen 1473, 560 £; ugyanaz kézíratos német fordításban (1865: 160 £) 315 £; BONAVENTURA Life of Christ CAXTON kiadása 1488, 550 £; Seb. BRAND Le livre appelle les regnars XV. sz. kézirat (1876: 42 £) 200 £; BRETSCHNEIDER New Modelbuch 1615, 188 £; BREYDENBACH Itinerarium 1486, 185 £; Breviarium Mozarabicum 1502 (1860: 50 Gs) 195 £, BROOKE, The ghost of Richard III. 1614, 155 £; BURNS Poems Kilmanrock 1786 (1875: 36 £) 730 £; Ugyanennek kinevezési okmánya 1788 július 14-éről (1868: 12 Gs) 500 £; BYRON műveinek 33 számból álló gyűjteménye 890 £; J. BRUYMAN, Vita Lijdwine 1498 (1873: 30 Gs) 180 £.

Ugyancsak SOTHEBY-nél december 14-én 162 könyvet árvereztek el összesen 5939 £ 17 s értékben. Ez alkalommal cserélt gazdát Dávid zsoldárkönyve XIII. sz. kézirat 24 flamand miniaturával 750 £-on, egy XV. sz. francia breviarium 180 £-on, egy XVII. sz. illusztrált francia Office-kézirat 105 £-on, BEAUMARCHAIS Mariage de Figarójának 1784. kézírata 101 £-on, R. L. STEVENSON The new Lighthouse c. művének kézírata 52 £-on, G. MEREDITH The sage enamoured c. kézírata 70 £-on, Isaak WALTON Compleat angler c. művének első kiadása 750 £-on, A Shakespeare első folió kiadásának hiányos példánya 500 £-on, a fourth folio 80 £-on, Ch. LAMB The king and queen of hearts London 1806 340 £-on, The bible Cambridge 1654—60 300 £-on stb.

A londoni CHRISTIE cég árverezte el a BURRA-könyvtárat, melynek 134 száma 3291 £-on kelt el. Fontosabb tételek: XV. sz. Flamand livre d'heures 100 £, egy másik példány 14 miniaturával 235 £, egy angol-francia imakönyv a XV. sz. elejéről 18 miniaturával 550 £, egy északfrancia 48 miniaturával 255 £, egy olasz zsoldárkönyv a XV. sz.-ból 210 £, német biblia Nürnberg, 1483 54 £, second folio Shakespeare 96 £, a Speculum Humanae salvationis 1476-iki első német kiadása 200 £, R. de VALTURUS de re militari 250 £.

Berlinben Leo LIEPMANNSSOHN árverezte el Ignaz MOSCHELES antográf gyűjteményét. A legmagasabb árat: 13,200 Mt egy bécsi antikvárius fizette BEETHOVEN egy hangjegy kéziratáért, amely a Missa solemnis vázlatait tartalmazza. 4610 M-án kelt el BEETHOVEN néhány berámázott sora a BOVET-gyűjteményből, 3500 M-án BEETHOVEN vázlatkönyve két hegedűre, brácsára és violoncellóra írt cis-moll-quartettjéhez, 3000 M-án HAYDN Symphonie mit dem Paukenschlag c. műve Andantéja, 3050 M-án Felix MENDELSSOHN-BARTHOLDY Hebriden-nyitánya, 3000 M-án a Lieder ohne Worte első füzetének kézírata, 12,500 M-án Richard WAGNER Betty SCHOTT-nak ajánlott albumlapja.

Párisban Henri BORDES, bordeauxi bibliofil gyűjteményét teljes két héten át árverezték nagy érdeklődés mellett. Összesen 206,383 frank folyt be ez alkalommal. Fontosabb tételek: BAUDELAIRE Quinze histoires de ORE III. L. LEGRAND 1400 fr; A. de VIGNY Servitude et grandeur militaires III. H. DUPRAY 1280 fr.; VOLTAIRE Zadig. III. GARNIER, ROPS stb. 1650 fr.; DUMAS fils La dame aux camélias LYNCH rajzaival és DILLON akvarelljeivel 1400 fr.; RICHEPIN La mer F. CUDART akvarelljeivel 2005 fr.; Mme de SÉVIGNÉ Lettres arcképekkel és rajzokkal 2000 fr.; F. MALHERBE Oeuvres 75 arcképpel CHAMBOLLE-DURU kötésében 1001 fr; MOLIÈRE Oeuvres a színészek arcképével CHAMBOLLE-DURU bekötésében 3105 fr.; E. ZOLA Oeuvres merített papíron LORTING fils kötésében 3505 fr.

A Gilhofer és Ranschborg-cég 100. katalógusa rendkívül fényesen kiállítva hagyta el a napokban a sajtót. A névre szóló, merített papírra nyomtatott katalógust számos szöveggép és 16 tábla (köztük 5 színes) díszíti. A díszes kiállításához méltó a rendkívül gazdag tartalom. A katalógus két részből áll. Az első rész 38 középf- és újkori kéziratot tartalmaz. Nevezetesebbek: a 7. sz. a. leírt gazdag díszítésű PETRARCA-kézirat a XV. századból, ára 9000 K és a 8. sz. a. leírt kis 8-adrét Officium 1498-ból, ára 18.000 K. Művészi jelentőségre s így arra is, messze mögötte marad a 10. sz. a. leírt Flamand Horárium, melynek ára 1200 K. A nürnbergi kaligrafikus-iskola jeles terméke a 23. sz. a. leírt ima, ára 1400 K. Több rendkívül fényesen kiállított spanyol címeres levél is van a jegyzékben, áruk 1200—1500 K. A katalógus II. része 266 ősnymtatványt ír le, melyek zöme a XVII. században élt Johann Gottfried TWILO sziléziai gyűjteményéből való. Kiválnak közülük egy XV. sz. fametszet (40. sz.) 4000 K. — BERGOMENSIS de plurimis claris sculetisque mulieribus opus (82—83. sz.) 2500 és 4800 K. — BEHAM: Kalendarii 1477—537 (81. sz.) 3250 K. — Német biblia 3. kiad. (91. sz.) 4800 K. — GREGORIUS IX. Decretalium libri V. (157. sz.) 3400 K. — HIERONYMUS Tractatus 1468 (162. sz.) 5000 K. — PTOLEMAEUS Cosmographia 1482 (215. sz.) 3600 K. — VORAGINE The golden Legend. 1498 (264. sz.) 5000 K.